

Кръвообращение.

Устройство на съдовата система.

Хемодинамични закономерности.

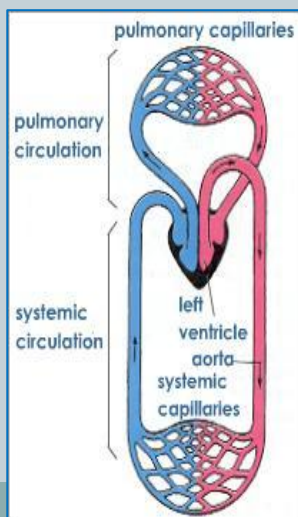
Налягане в съдовата система.

Регулация на съдовия тонус.

Микроциркулация.

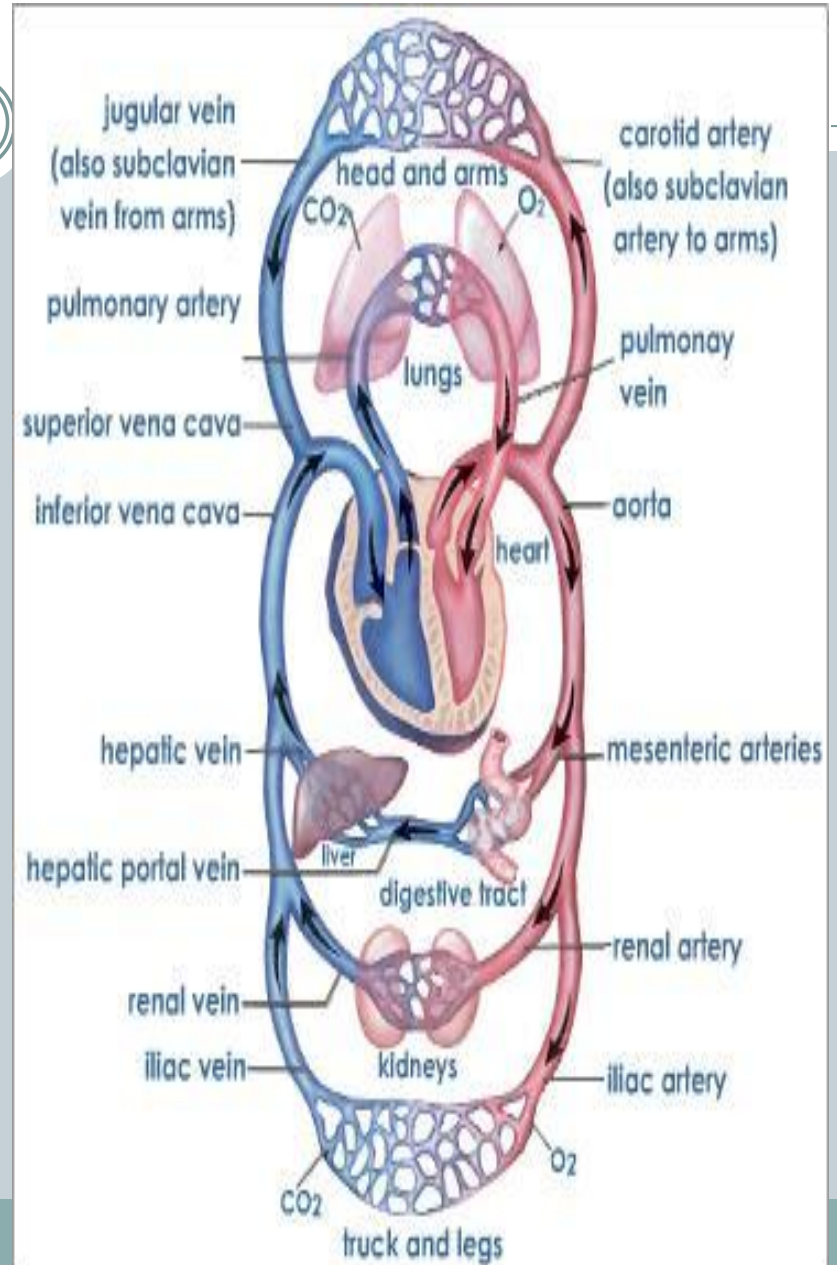
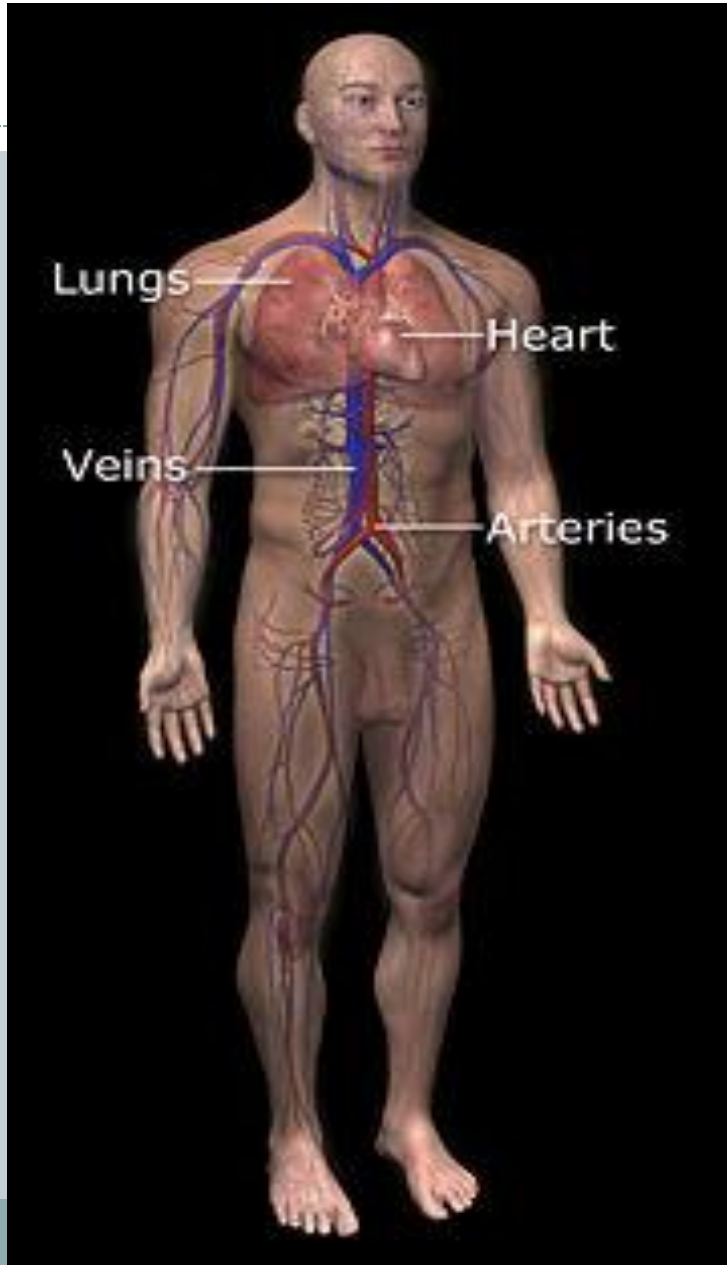
Налягане и движение на кръвта във

вените

ДОЦ. Д-Р Б. РУСЕВА, Д.М.
СЕКТОР “ФИЗИОЛОГИЯ”
МУ-ПЛЕВЕН

Кръвообращение

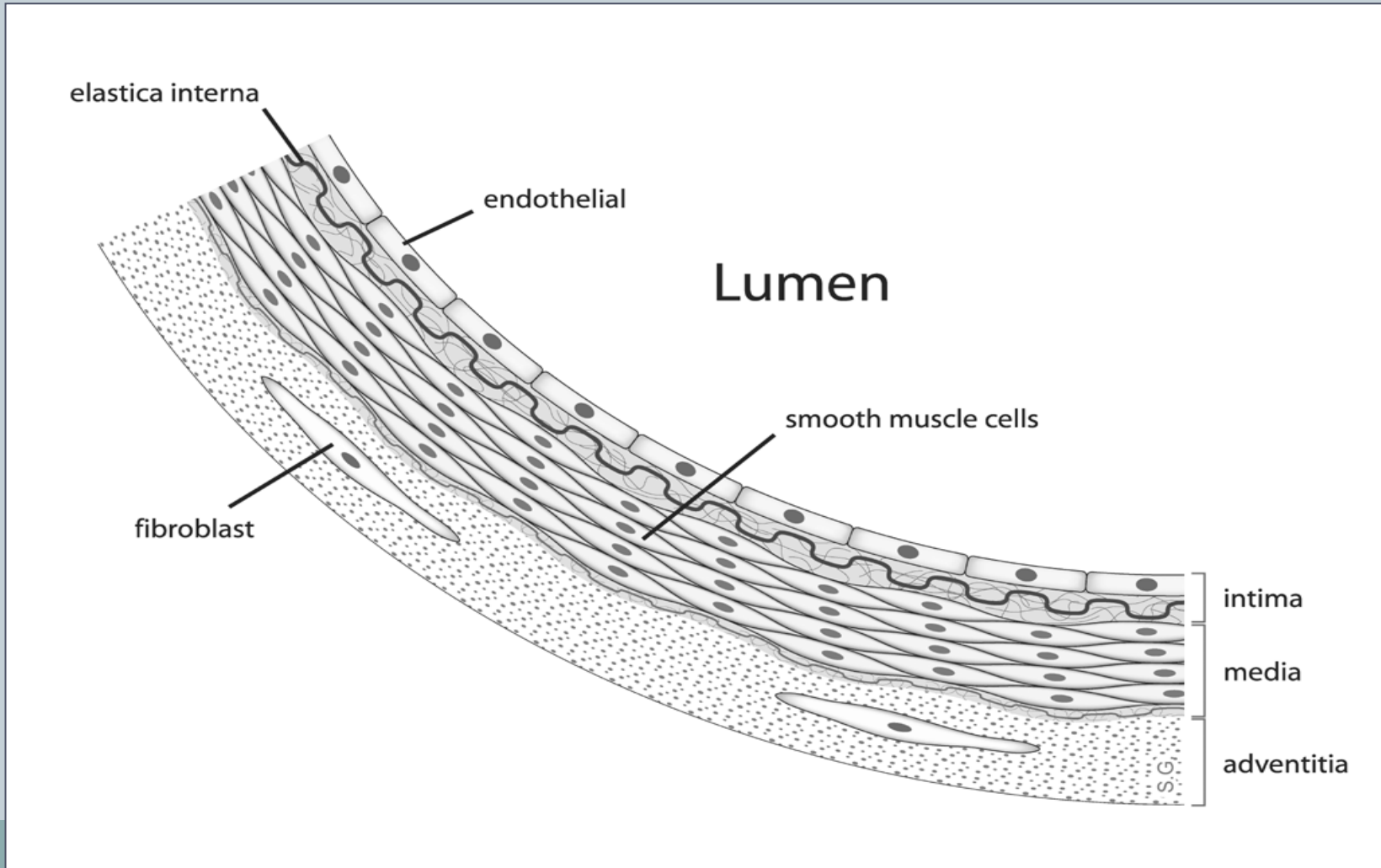

Разпределение на кръвта в системното кръвообращение

- сърце - 5%;
- гл. мозък - 15% ;
- мускули - 20%;
- бъбреци - 20%
- спланхникус - 25%;
- кожа - 15%

Устройство на съдовата стена

Класификация на кръвоносните съдове

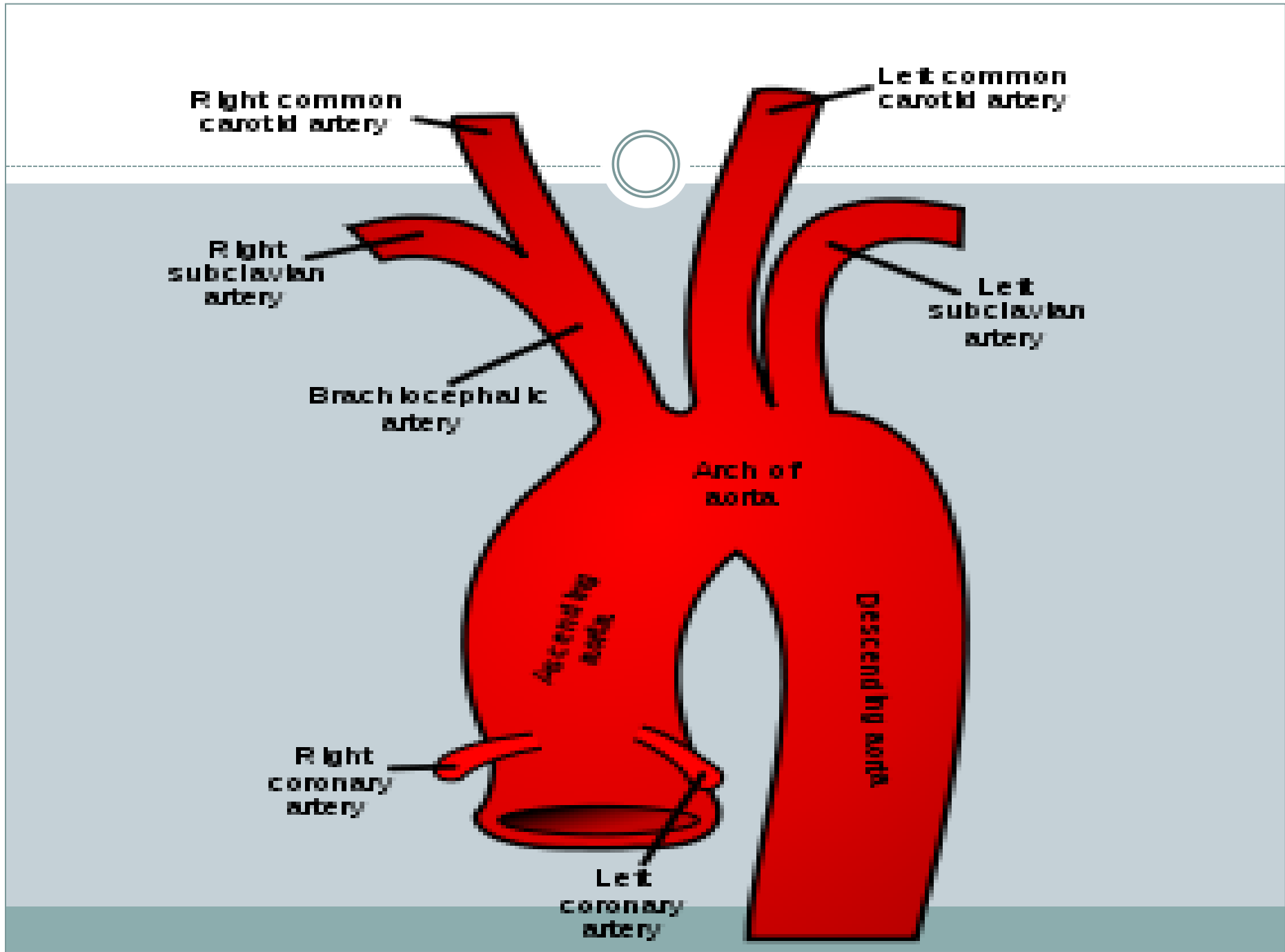

1. В зависимост от функциите:

- Модериращи (аорта и големи артерии)
- Съпротивителни (артериоли)
- Обменни (капиляри, венули)
- Капацитивни (вени)

2. В зависимост от налягането:

- Система на ниско АН
- Система на високо АН

Движение на кръвта в артериалната система

- Фактори, които придвижват кръвта в артериалната система:
  1. Сърдечната систола
  2. Еластичните сили в аортата и артериите по време на сърдечната диастола
- Линейна скорост на кръвния поток
- Аорта = 120 cm/s по време на систола и 40 cm/s по време на диастола
- Артерии от 60 до 15 cm/s по време на систола и по-ниска по време на диастола
- Капиляри = 0,5 mm/s
- *Линейната скорост е обратно пропорционална на общото сечение на съдовата област.*

Кръвоносна система

Напречно сечение на съдовите области (cm²)

- аорта = 2.5
- малки артерии = 20
- артериоли = 40
- капиляри = 2500
- венули = 250
- малки вени = 80
- Venaе савае = 8

Обемна скорост на кръвния ток – обемът кръв, който преминава за единица време през дадена съдова област.

- Еднаква за различните съдови области!!!
- Тя е функция от тоталното напречно съдово сечение и линейната скорост на кръвта.

Хемодинамични закономерности

- $Q = \Delta P / R$
- $\Delta P = Q \cdot R$
- $R = 8l\eta / \pi r^4$
- $Q = \Delta P \cdot \pi r^4 / 8l\eta$
- $\Delta P = Q \cdot 8l\eta / \pi r^4$

Артериално кръвно налягане (АН)

- **Систолично АН: 100 - 140 mmHg**

Зависи от МОС (5,25 l/min)

$МОС = УО \times СЧ$

- УО зависи от:

диастоличното пълнене

еластичността на артериалните съдове

миокардния контрактилитет

- СЧ зависи от:

симпатиковския тонус

Артериално кръвно налягане (АН)

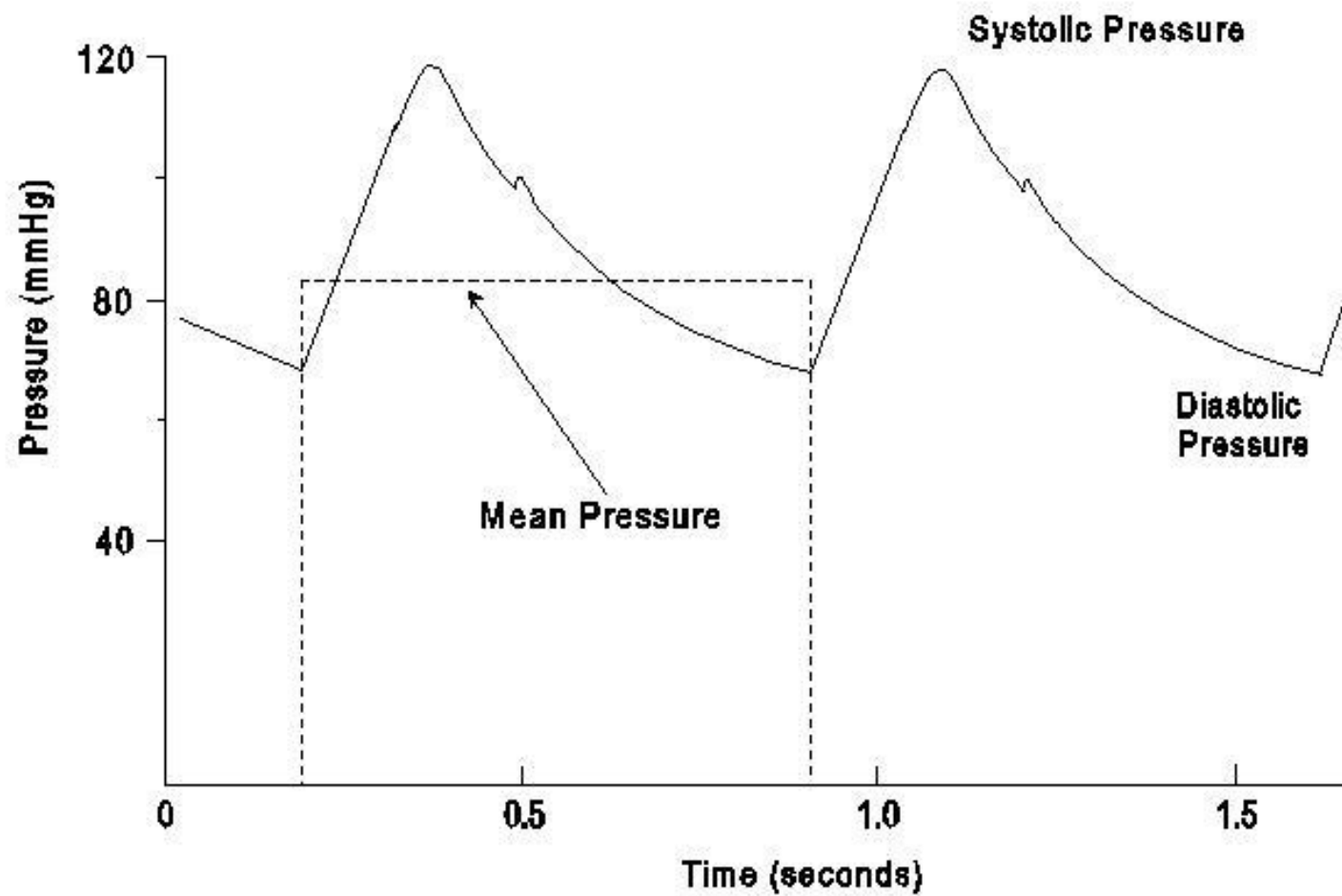

- Диастолично АН: 60-90 mmHg

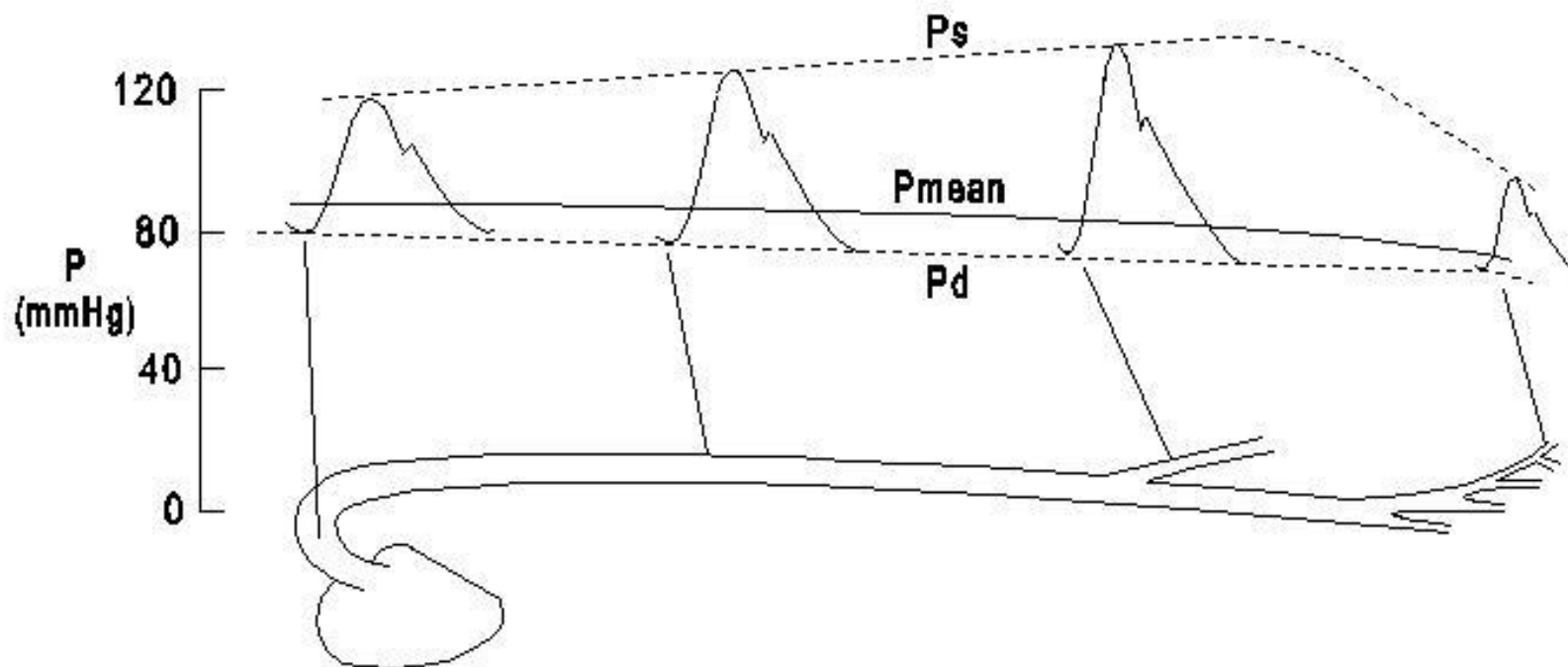
Зависи от: периферното съпротивление

- Пулсово налягане = СН – ДН
- Средно артериално налягане
- САН = ДН + $\frac{1}{3}$ ПН

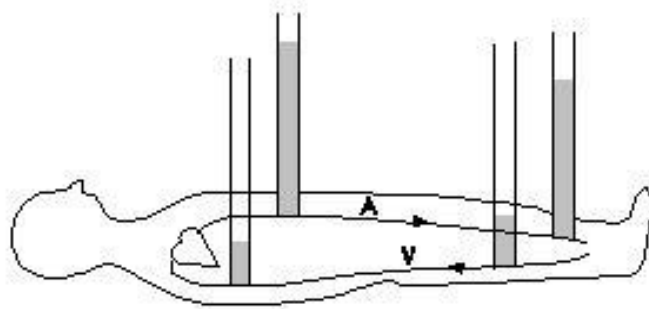
Mean Arterial Pressure

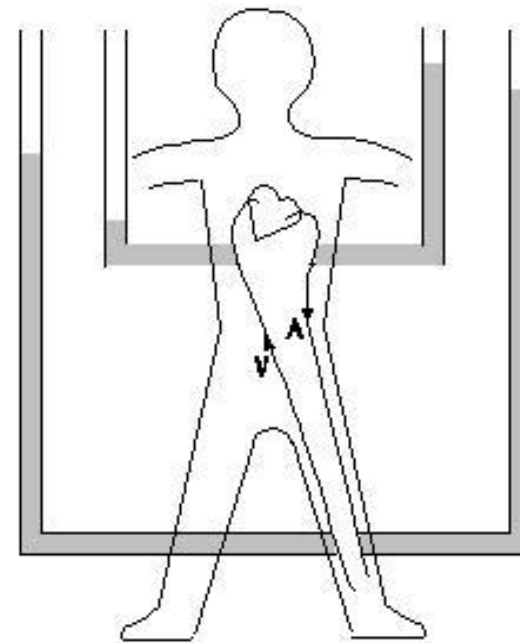
Промени в САН в различните съдови области

Ефект на гравитацията върху АН

Supine Position

Standing Position

Съдов тонус

- **Локален контрол**
  1. Миогенна регулация
  2. Локални хуморални фактори: CO_2 , H^+ , O_2 , adenosin, lactate
  3. Ендотелен контрол: NO ; endothelins

Функции на ендотела

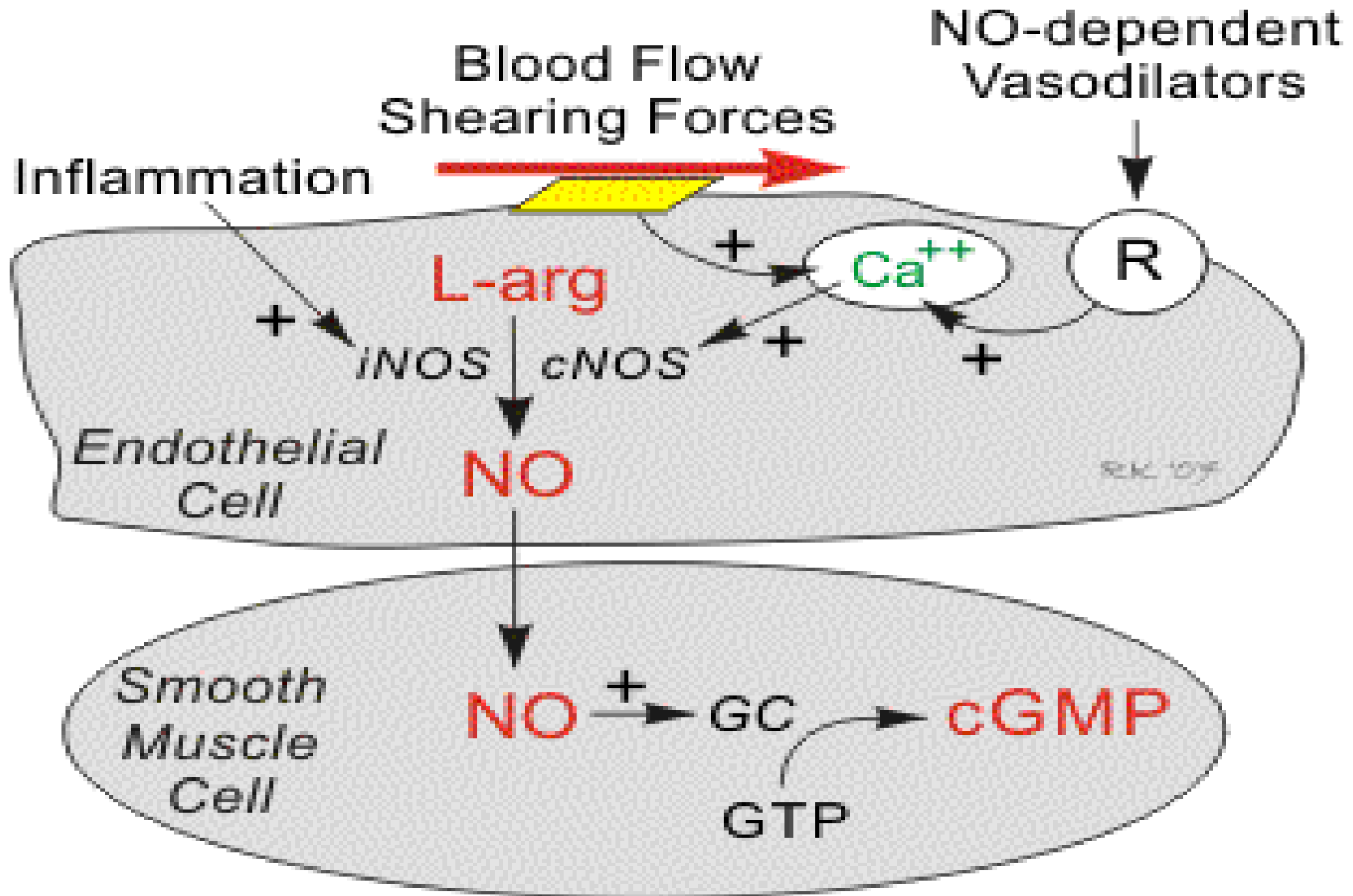

- Обвива съдовете отвътре
- Секретира вещества, регулиращи съдовия тонус
- Секретира вещества, регулиращи съдовия растеж
- Участва в регулацията на кръвосъсирването
- Регулира транспортните процеси през съдовата стена

Ендотелен контрол на съдовия ТОНУС

- NO се произвежда от АК **L-arginine** под действието на ендотелната азотно-оксидна синтаза (eNOS).
- Кофактори на ензима eNOS са: NADPH, tetrahydrobiopterin и flavin adenine nucleotid.
- Активността на eNOS е калций - калмодулин зависима.
- Има 2 основни механизма за стимулация на eNOS, които участват в отделянето на калциеви йони от ендоплазмения ретикулум:
  - 1. повишен кръвен поток (**flow-dependent NO formation**).
  - 2. свързване на ендотелни рецептори с различни лиганди като acetylcholine, bradykinin, substance-P, adenosine и други вазоактивни вещества (**receptor-stimulated NO formation**).

Съдов тонус – ендотелен контрол

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 1998 was awarded jointly to Robert F. Furchgott, Louis J. Ignarro and Ferid Murad "for their discoveries concerning nitric oxide as a signalling molecule in the cardiovascular system".

● **Ефекти на NO:**

директна вазодилатация

индиректна вазодилатация чрез инхибиране

вазоконстрикторния ефект на angiotensin II и симпатикуса

анти - тромботичен ефект- инхибира адхезията на

тромбоцитите към ендотела

противо-възпалителен ефект- инхибира адхезията на

левкоцити към ендотела

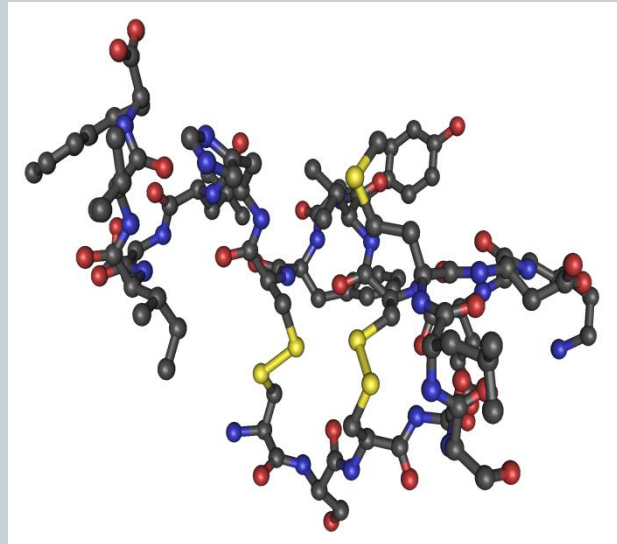
анти-пролиферативен ефект – инхибира хиперплазията на

гладкомускулните клетки

Съдов тонус – ендотелен контрол

- **Ендотелини** → **моцнен вазоконстрикторен ефект**
- Те са пептиди, съдържащи 21-амино киселини, продуцирани от ендотелните клетки.

Съдов тонус

- **Хуморален контрол**

вазодилататори: bradykinine, hystamine, prostaglandins, ATP, Atrial natriuretic peptide

вазоконстриктори: epinephrine, norepinephrine, angiotensine II, vasopressin, serotonin

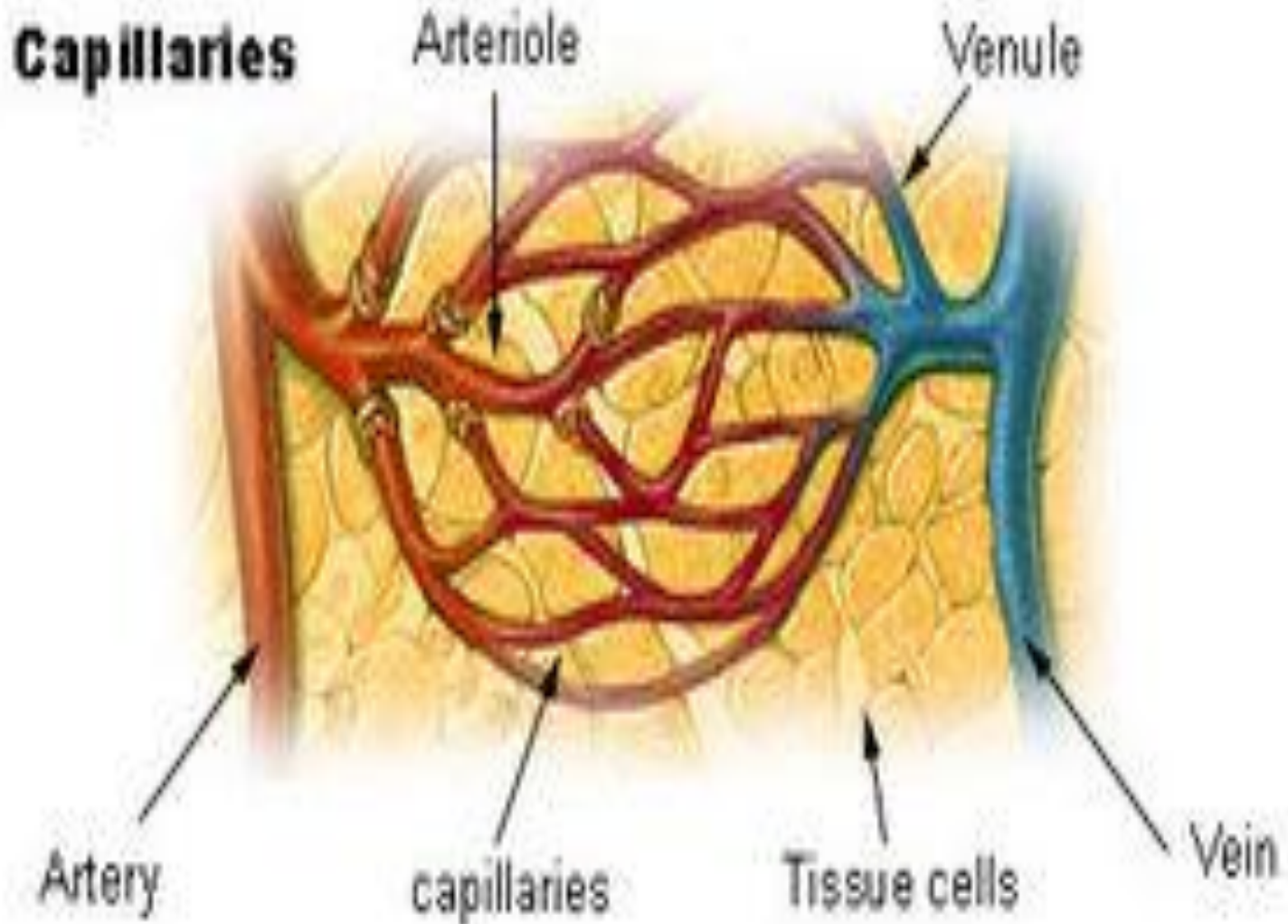
Съдов тонус

- **Нервен контрол:**

1. Симпатикусът изпраща тонични импулси с честота 1-3/s в покой.
2. Парасимпатикусът осъществява вазодилатация само в 3 съдови области: *ria mater*, слюнни жлези и външни гениталии.

Микроциркулаторна единица

артериола:

$XH=+32\text{mmHg}$

$KOH=-25\text{mmHg}$

филтрация $\Phi H= +7\text{ mmHg}$

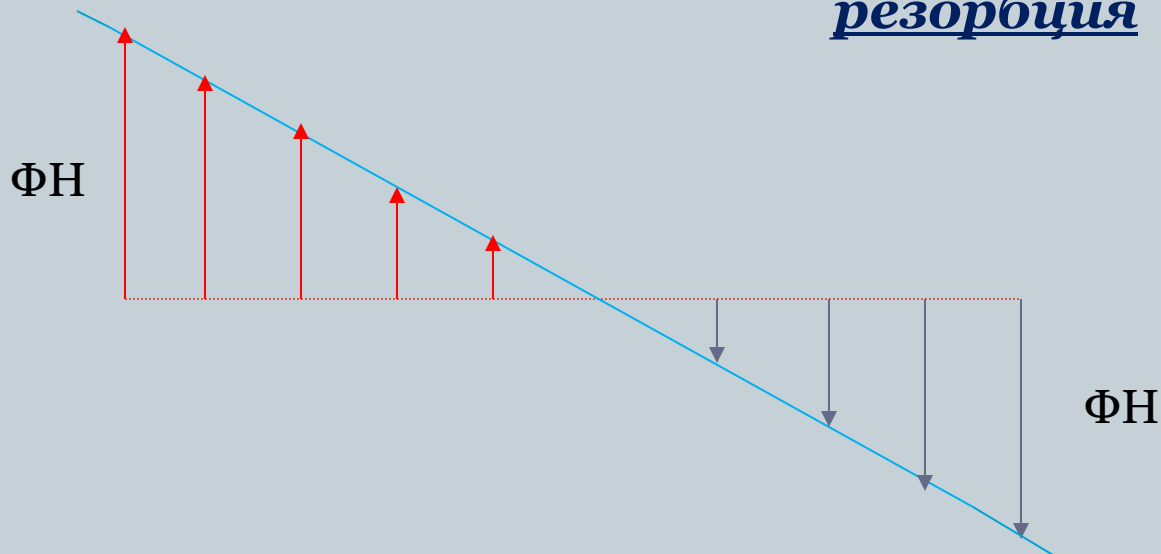

венула:

$XH=+15\text{mmHg}$

$KOH= - 25\text{mmHg}$

резорбция $\Phi H= -10\text{ mmHg}$

Функции на вените

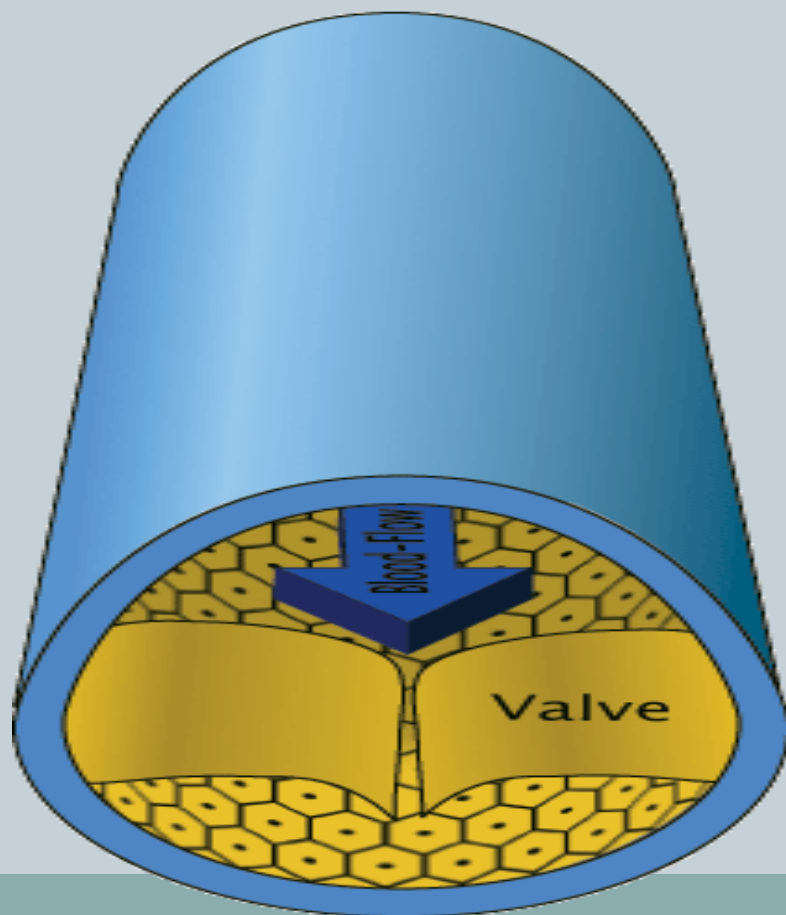

- 1. кръвен резервоар
- 2. връщат кръвта към сърцето

Механизми, които подпомагат движението на кръвта във вените:

1. Наличие на венозни клапи

Механизми, които подпомагат движението на кръвта във вените:

2. съкращенията на мускулите на долните крайници
3. съкращението на *lig. Inguinalae* при движения
4. съкращенията на диафрагмата при вдишване

Венозно налягане (ВН)

1. В легнало положение ВН е 5 mm Hg по-ниско от налягането в капилярите

2. В изправено положение:

- ВН на ръцете = +6 , + 8 mm Hg
- ВН на краката = +40, + 90 mm Hg
- ЦВН = от +2 до +6 mm Hg
(обикновено е +4 mm Hg)

Благодаря за вниманието!

